

dille yaşar ama gerçek uygarlıklar ancak yazı veya alfabe bulduktan sonra olur. Çünkü sözlü dil uçar gider, yazılı dil oturup kalır.

Kaynakça

1. Karaağaç, G. (2009). *Dil, Tarih ve İnsan*. İstanbul: Kesit Yayınları.
2. Porzig, W. (2011). *Dil Denen Mucize*. Çev. Vural Ülkü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
3. Dinçol A. M. (1968). *Dil Araştırmaları ve Tarih Bilimi*. İstanbul: Yeni İnsan. Bilim Sanat Düşün Edebiyat Dergisi. Sayı: 66.
4. Özer, Z. B., (2004), *Rus Dilinin Gelişme Evreleri*, Çetin Ofset, Ankara.
5. Şahmatov A. A. (2012). *Oçerk Sovremennogo Russkogo Literaturnogo Yazıka*. Knijnyj Dom "LIBROKOM". Moskova.
6. Southgate B. (2012). *Tarih: Ne ve Neden? Antik, Modern ve Postmodern Yaklaşımlar*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
7. Age, Southgate, B. (2012).
8. Lubskiy A. V. *Lingvistiçeskiy povorot v istoričeskom poznanii*. Web-erişim: <http://ponjatija.ru/node/13150>.
9. Thomson D. (1983). *Tarihin Amacı*. Çev. Salih Özbaran. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
10. Febvre, L. (1991). *Boi za istoriyu*. Moskva: Nauka.
11. Janson T. (2013). *Dillerin Tarihi*. Çev. Mehmet Doğan. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
12. Age, Thomson, D. (1983).
13. Age, Janson, T. (2013).
14. Kononov, A. N. (2009). *Rusya'da Türk Dillerinin Araştırılması Tarihi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
15. Kamalov İ. (2009). *Altın Orda ve Rusya (Rusya Üzerindeki Türk-Tatar Etkisi)*. Ötüken Neşriyat. İstanbul.
16. Özer Z. B. (2003). *Kelimelerin Tarihi Seyri. 60. Yılında İlim ve Fikir Adamı Prof. Dr. Kazım Yaşar Koprıman'a Armağan*. Ankara: Berikan Yayınevi.
17. Kurat A. N. (2011). *Türkiye ve İdil Boyu*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

УДК 37.371

Бабовал Н. Р.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
та методології освіти ТОКІППО
nadiaspdfop@gmail.com

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА: ВІД ВЗАЄМОДІЇ ДО КОНСТРУКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ

*Освіта по-справжньому процвітатиме лише
за умови партнерства та співпраці в самих школах,
між школами, а також між іншими організаціями*
К. Робінсон

Виклики часу зумовили розроблення «Концептуальних засад реформування середньої освіти» – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей.

Серед принципів Нової української школи Міністерство освіти і науки України декларує педагогіку партнерства, що ґрунтується на співпраці між усіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) базується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів [1].

Концептуальні засади Нової української школи спонукають педагогів долучитися до освоєння двох основних новацій – компетентнісної парадигми освіти й педагогіки партнерства, що базується на якісно новому рівні побудови взаємовідносин між педагогами, учнями, їхніми батьками та громадськими організаціями. Педагогіка партнерства учителів, учнів і батьків є цілями та прагненнями, добровільними та зацікавленими партнерами, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Педагогіка партнерства набуває важливого значення як вектор гуманного і творчого підходу до кожного учасника освітнього процесу [2, с. 292].

Аналіз сучасного етапу розвитку педагогічної науки і практики, якому притаманні технологізація освітнього процесу, зорієнтованість на отримання конкретного навчального результату, дає підстави для висновку, що на зміну педагогіці співробітництва і співпраці приходять більш прагматична, практико-зорієнтована модель – педагогіка партнерства. Педагогіка партнерства – це практична основа гуманно-центричної переорієнтації усієї системи міжособистісної комунікації в школі.

Серед авторів, які досліджували педагогіку партнерства (Ш. Амонашвілі, І. Волков, І. Іванов, О. Захаренко, А. Макаренко, В. Караковський, С. Лисенкова, В. Шаталов та ін.), помітне місце займає й постать видатного вітчизняного педагога В. Сухомлинського. Саме ідея співпраці всіх суб'єктів виховання (сім'ї, школи та громади) знайшла належне обґрунтування в педагогічній спадщині В. Сухомлинського. У своїх працях видатний педагог доводить, що партнерство – це взаємовідносини, які відбуваються у процесі певної спільної діяльності, спосіб взаємодії і взаємин, організованих на принципах рівності, добровільності всіх її учасників.

Педагогіка партнерства визначає демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Педагог зазначав, що без діалогічності не вийде взаємодії, оскільки будь-яка спільна діяльність потребує вміння домовлятися, вступати в діалог. Саме наявність та якість діалогу свідчить про рівень реалізації суб'єкт-суб'єктного підходу. У здійсненні діалогу провідними орієнтирами етичної поведінки вчителя повинні виступати: відсутність роздратування, емоційна стриманість, позитивна відкритість до суб'єкта педагогічної взаємодії, терпимість до думки іншої людини, перевага організаційних можливостей над дисциплінарними, зниження в партнерів тривожності та напруженості тощо.

Використання багатой педагогічної спадщини В. Сухомлинського у відповідності до сучасних реалій дасть змогу забезпечити реалізацію провідних принципів педагогіки партнерства.

Принципи партнерства в педагогіці [1]:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах, стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства
- добровільність прийняття зобов'язань, виконання домовленостей.

Для реалізації принципів педагогіки партнерства в новому Законі України «Про освіту» закладена індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу учня, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. В учнів та їхніх батьків з'являється можливість обирати види, форми і темпи здобуття освіти відповідно до потреб і можливостей дитини.

Зазначимо, що школа має ініціювати залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини, а діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію вчитель – учень.

Педагогічною наукою доведено, що партнерство можливе лише при взаємодії, основою якої є діалог. Він будується за такою моделлю: *довіра – рівність – добровільність – відповідальність* [3].

Педагогіка партнерства є важливим чинником ефективної взаємодії учасників освітнього процесу Нової української школи, головною метою якої є підтримка учнів, яка сприяє розвитку їхніх можливостей, а також задовольняє інтелектуальні, емоційні й соціальні потреби, що відповідає запитам сучасної освітньої теорії та практики.

Література

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytel'ya / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Черв'якова Н. І. Педагогіка партнерства як основа формування інноваційного освітнього середовища Нової української школи. *Вісник ЛНУ*

імені Т. Шевченка. 2019. № 1 (324), Ч. II. С. 287–294.

3. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 360 с.

УДК 378.046-021.68:81

Байдаченко Т. С.
заслужений учитель України,
завідувач відділу української мови та літератури
Донецького ОІППО,
bajdachenko@ippo.dn.ua

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД

Нова українська школа потребує ініціативних, творчих учителів, що постійно вдосконалюють професійні якості відповідно до запитів сучасності. Адже в умовах реформування освіти саме така мета – допомогти вчителю бути інноваційним фахівцем – стоїть наразі перед закладами післядипломної освіти.

Отже, питання, що розглядається, є надзвичайно актуальним: на якому фундаменті може базуватися післядипломна освіта, щоб задовольнити вимоги часу? Вважаємо, що її стрижнем, наскрізною ідеєю має бути компетентісний підхід, проголошений концепцією «Нова українська школа» [1].

Формування ключових компетентностей не є новим напрямком у науці і практиці освіти. Ця проблема є нині предметом обговорення в усьому світі. Однак особливо актуально вона звучить зараз у зв'язку з модернізацією української освіти та потребує пошуку оновлених шляхів. Наразі говорячи про професійне вдосконалення педагогів, ми маємо на увазі не кваліфікацію, яку вчитель здобуває раз і назавжди, а здобуття компетентностей, що дозволяють мобільні зміни в його діяльності, зумовлені вимогами сьогодення [4].

Відділом української мови та літератури Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти було розроблено програми спецкурсів, реалізовано низку міжкурсівих заходів, оновлено програми курсів підвищення кваліфікації на основі компетентісного підходу.

Цій роботі передувало ретельне вивчення й узагальнення інформації про освітні проекти з упровадження компетентностей в Україні та за кордоном, підвищення кваліфікації працівників відділу в межах навчальних курсів та проектів усеукраїнського та міжнародного рівнів, ознайомлення з досвідом інших закладів післядипломної освіти.

Серед основних завдань вищезазначеної системи діяльності відділу можна виділити такі: модернізація курсів підвищення кваліфікації відповідно до вимог освітньої реформи; забезпечення інформаційного та методичного супроводу педагогів засобами сайту відділу [3]; вивчення та поширення інноваційного педагогічного досвіду; створення умов для безперервного професійного розвитку педагогів-україністів області в межах міжкурсівих методичних та масових заходів; упровадження інноваційних ініціатив у сферах підвищення ефективності підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання,